

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIV VA O‘RTA MAXSUS TA‘LIM VAZIRLIGI
ALISHER NAVOIY NOMIDAGI
TOSHKENT DAVLAT O‘ZBEK TILI VA ADABIYOTI UNIVERSITETI**

“TASDIQLAYMAN”

Alisher Navoiy nomidagi
Toshkent davlat o‘zbek tili va
adabiyoti universiteti rektori
Sh.Sirojiddinov

2021 yil " _____ " _____

**60230800 - Kompyuter lingvistikasi
bakalavriat ta‘lim yo‘nalishining fanlar kesimida
kasbiy kompetensiyalari
JADVALI**

T/r	Fan nomi	Fan kodi*	Fan qaysi kursda o‘qitilishi	Fan yordamida egallanadigan zaruriy kasbiy kompetensiyalar
1. Majburiy fanlar				
1.1	Falsafa	302FAL1 2	1	– falsafiy dunyoqarashga ega bo‘lishi, borliq va mavjudot tushunchalarini tahlil qila olishi; – ijtimoiy muammolar va jarayonlarni mustaqil tahlil qilish qobiliyatiga ega bo‘lishi; – yangi bilimlarni mustaqil o‘zlashtira olishi, o‘z ustida ishlashi va mehnatini ilmiy asosda tashkil qila bilishi; – o‘zining individual bilimlariga tayangani holda ijtimoiy va shaxsiy ahamiyatga ega bo‘lgan muammolarni tushunishi va ularni tahlil qilishi.
1.2	O‘zbekistonning eng yangi tarixi	302O‘YET 1 2	1	– davlat siyosatining dolzarb masalalarini bilishi, ijtimoiy-iqtisodiy muammolar va jarayonlarni tahlil qila olishi.

1.3	Intellectual va ma'naviy tarbiya asoslari	302IMTA 1 6	1	- o'zining individual bilimlariga tayangani holda ijtimoiy va shaxsiy ahamiyatga ega bo'lgan muammolarni tushunishi va ularni tahlil qilishi; - internet tarmog'idan axborotlarni olish, saqlash, qayta ishlashning asosiy usullari va vositalariga ega bo'lishi, axborotni boshqarish vositasi sifatida kompyuter bilan ishlash ko'nikmalariga ega bo'lishi.
1.4	Xorijiy tillar (tillar bo'yicha)	302INGL 1,2 14	1, 2, 3	- xorijiy tillardan birida kasbiy faoliyatiga oid hujjatlar va ishlar mohiyatni tushunishi, aniq fanlar bo'yicha kasbiy faoliyati doirasida zaruriy bilimlarga ega bo'lishi hamda ulardan zamonaviy ilmiy asosda kasb faoliyatida foydalana bilishi; - xorijiy tillardan birining boshlang'ich bosqichini o'zlashtirishi va axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanish ko'nikmasiga ega bo'lish.
1.5	Tilshunoslikka kirish	302TSHK 1 4	1, 2, 3	- adabiy tilning o'ziga xos me'yorlarini anglash uni shevadan farqlay olish ko'nikmalariga ega bo'lishi.
1.6	Dasturlash asoslari	302DAS 1 6	1	- Ma'lumotlar bazasini boshqarish tizimlaridan foydalana olishi, MySQL, SQL, Oracle kabi MBBTda lingvistik dasturlarning ma'lumotlar bazalarini yarata olishi, tizim arxitekturasi qurishni bilishi; - tabiiy tilga ishlov beruvchi zamonaviy dasturlar bo'yicha dolzarb masalalarni aniqlash va ularga yechim bera olish.

1.7	Leksikologiya va leksikografiya	302LLLG 1 6	1	– yaratilayotgan o‘zbek tili Milliy korpusi bazasini takomillashtirishni bilishi, uning leksekografik bazasini yaratishni bilishi, matnlarni til korpuslari bazalari uchun tokenizatsiya qila olishi, xususiy til korpuslarini yarata olish ko‘nikmasiga ega bo‘lishi kerak; – adabiy tilning o‘ziga xos me‘yorlarini anglash uni shevadan farqlay olish ko‘nikmalariga ega bo‘lishi.
1.8	Morfologiya	302MORF 2 6	2	– tabiiy tilni qayta ishlash, morfologik tahlil ko‘nikmasiga ega bo‘lishi, so‘z turkumlarini teglay olishi.
1.9	Sintaksis	302SINT 2 8	2	– matnlarni sintaktik tahlil qilish ko‘nikmasiga ega bo‘lishi, so‘z birikmalari modellarini yarata olishi, formal sintaksisni shakllantira bilishi.
1.10	Kompyuter lingvistikasi	302KLV 3 12	3	– kompyuter lingvistikasi fani bo‘yicha o‘quvchilarga davlat ta‘lim standartlari va o‘quv dasturlariga asoslangan nazariy va amaliy o‘quv mashg‘ulotlarini olib borish malakasiga ega bo‘lishi, kompyuter lingvistikasi ta‘limiga oid yangi ma‘lumotlar haqida tasavvurga ega bo‘lishi.
1.11	Dasturlash texnologiyalari	302DAT 1, 2 20	1, 2	– Python dasturlash tili sintaksisini bilishi, unda dasturiy ta‘minotlarni yarata olishi, dasturlash texnologiyalarini amaliyotda qo‘llash ko‘nikmasiga ega bo‘lishi.
1.12	Statistika	302STAT 2 6	2	– statistik tahlil qilishning mohiyati, statistik tahlil programmalari, deskriptiv statistika, transformatsion tahlil qilish ko‘nikmasiga ega bo‘lish.
1.13	Ma‘lumotlar bazasini boshqarish tizimlari	302MBBT 2 10	2	– kompyuter tizimlari yordamida amaliyotda og‘zaki, yozma va avtomatik tarjima qilish tizimini ishlab chiqish va joriy eta olishi, avtomatik tarjima vositalarini qo‘llay olish, mashina tarjimasi nazariyasini tahlil qilish va tadqiq etish, tarjimon dasturlari

				lingvistik ta'minoti va ma'lumotlar bazalari, dasturiy ta'minotini yaratish va takomillashtirish ko'nikmasiga ega bo'lishi, parallel korpuslardan foydalana olishi va ularning bilimlar va ma'lumotlar bazalarini yarata olishni bilishi.
1.14	Mashina tarjimasi	302MTRJ 3,4 10	3, 4	– o'rgatilayotgan kompyuter dasturlari tillarini jadallashgan usulda o'rgatish va xizmat ko'rsatishni tashkil qilish qobiliyatiga ega bo'lishi lozim; – avtomatik tarjima vositalarini qo'llay olish, mashina tarjimasi nazariyasini tahlil qilish va tadqiq etish, tarjimon dasturlari lingvistik ta'minoti va ma'lumotlar bazalari, dasturiy ta'minotini yaratish va takomillashtirish ko'nikmasiga ega bo'lishi.
1.15	Qidiruv tizimlari	302QTIZ 3,4 10	3, 4	– qidiruv va muloqot tizimlaridan unumli foydalanish, ularni yaratish malakasiga ega bo'lishi.
1.16	Tilshunoslikda matematik usullar	302TMU 3 6	3	- lingvistik bilimlarni formallashtirishda matematik asoslardan foydalana olish va lingvistik strukturalar hamda tilshunoslik bilimlarini tahlil va sintez qilish; – o'zbek tilini dunyo miqyosida raqamli texnologiyalar yordamida targ'ib qilish qobiliyatini shakllantirish.
2. Tanlov fanlari				
2.1.1	Mantiq asoslari	302MAS1 4	1	– o'zining individual bilimlariga tayangani holda ijtimoiy va shaxsiy ahamiyatga ega bo'lgan muammolarni tushunishi va ularni tahlil qilishi.
2.1.2.	Matematik modellashtirish	302MMD1 4	1	– lingvistik bilimlarni formallashtirishda matematik asoslardan foydalana olish.
2.2.1.	Tillar tipologiyasi	302TTL1 8	1	– Dunyo tillarini tasniflay olishi va mazkur bilimlardam amaliy foydalana olishi.
2.2.2	Semantika va pragmatika elementlari	302SPE1 8	1	– tezaurus, lingvistik ontologiyalar, ma'lumotlar bazalari,

				bilimlar bazalari, sintaktik tahlil tizimlari – parserlar, semantik tahlil dasturlari, morfoanalizatorlarni bilish.
2.3.1	Diskret strukturalar	302DTS1 4	1	– lingvistik strukturalar hamda tilshunoslik bilimlarini tahlil va sintez qilish.
2.3.2.	Muloqot tizimlari	302MTT1 4	1	– muloqot tizimlaridan unumli foydalanish, ularni yaratish malakasiga ega bo‘lishi.

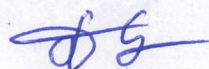
ToshDO‘TAU o‘quv va tarbiyaviy ishlar bo‘yicha prorektori

O‘quv-metodik bo‘lim boshlig‘i

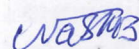
Amaliy filologiya fakulteti dekani

“Kompyuter lingvistikasi va axborot texnologiyalari”

kafedrası mudiri

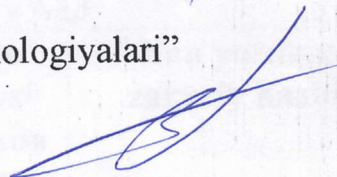
S. Normamatov

V. Nazarov

S. Muhamedova

B. Elov

SIG